

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De peccato rapinæ, vbi primo ponuntur sex quæ deberent homines
cohibere à rapina. Cap. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

tionem. Non enim dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum. Quis latro videns sibi patibulum erectum non libenter restituat quicquid potest, si per hoc euadere credat? Vnde August. Quis non vt viueret, continuo perdere voluit vnde viueret, eligens potius vitā incertam, quā celerem mortē? Tertio valet ad idē si cogiter, quōd iniuria Dei gladiū tenet euagina tum super caput eius vt secet eū medium: licet ad tempus misericordia Dei gladium teneat. Quis autem potius non ligat quicquid tenet deponere, quā gladio perire? Quarto valet ad hoc, si cogiter se similem esse illi super quē cecidit domus vel magna massa terrā. Quis in tali statu si non possit molā per se remouere de super se, non roget amicos suos vt se iuuent? Pecunia per vsuram acquisita: quasi mola terrā est, vsurariū impediens ne ad vitam gloriā possit resurgere. vnde deberet rogare omnes amicos suos vt se inuito vel nesciente pecuniam illā restituerent. Quinto valet ad idē si cogiter se similem esse illi qui molam asinaria habet ligatam ad collum trahentem eū in profundum. Pecunia male acquisita est quasi mola asinaria sine amoris quasi collo eius ligata trahens eū in profundum inferni, vnde cō lacrymis rogare deberet, si amicum deberet, quōd auferret sibi pecuniā illā, & restitueret. Sexto valet ad idē si cogiter, q̄ ipse relicturus est similiter pecuniā etiā si nō restituat, & secū eat. vnde Eccl. o. Cum enim monetur homo, hereditabit bestias, serpētes & vermes. Ista tria diuidūt sibi bona vsurarij in morte ei⁹. Serpētes, id est, daemones habent anima. bestia, id est, dñs, vel amici vsurarij qui bestia possunt dici à vastādo, habēt pecuniā: vermes verò habēt corpus, & quilibet horū non daret partem suam pro duabus alijs partibus. Septimo valet ad idē, si cogiter vsurarius q̄ pecunia sua filiis suis relicta sit eis occasio mortis aeternę. Quis enim potius nō eligat pecunia aliqua cōparare sibi vitā aeternā, quā heredibus suis mortē aeternam? Octauo valet ad idē, si vsurarius cogiter in cōpensationē & dantiā quā post mortē suā futura est in eius filiis erga eū. Vix enim semel in anno memores erūt ipsius vt eius anniuersariū faciāt. In semetipso autē potest respicere quā parū boni pro suis fecerit, & sic sibi fieri non dubitet: vel multo minus, quia abundantē iniquitate refrigeret charitas multorum, vt ait dominus.

De peccato rapina, vbi primo ponuntur sex quæ deberent homines cohibere à rapina. CAP. II.

Post peccatum vsuræ dicendum est de peccato rapinæ. Sed verò sunt quæ deberent homines cohibere à peccato isto.

¶ Primum est, magnitudo ipsius. Secundum est, macula huius peccati. Tertium est, ruiticitas vel vititas quæ in peccato isto est. Quartum est, magnum damnum spirituale, quod raptor incurrit. Quintum est, parua utilitas quæ inde sequitur. Sextum est, pœna raptorum quæ in sacra scriptura inuenitur.

¶ De XII. quæ ostendunt magnitudinem huius peccati

sci. scet rapina.

DVODICIM verò sunt, quæ valere possunt ad ostendendam magnitudinem huius peccati. ¶ Primum est, quod peccatum istud ipsum fundamentum iustitiæ vel bonitatis destruit in homine. Quod sit istud fundamentum, ostendit Sapiens, dicens: Primum fundamentum iustitiæ est, ne cui noceatur, deinde ut communi utilitati seruiatur. ¶ Secundum est hoc, quod Exo. 20. videtur lex amplius prohibere istud peccatum, quam alia peccata. Postquam enim prohibuit actum rapinæ cum actu homicidij & cæteris malis actibus, iterum prohibet voluntatem rapiendi, dicens: Non concupisces domum &c. ¶ Tertium est hoc, quod adeo est odiosa rapina Deo. Vnde Esa. 41. Ego dominus amans iudicium, & odio habens rapinam. Etiam in holocaustu, quod erat dignior species sacrificij, habeat dominus odio rapinam. ¶ Quarto etiã est exosa rapina sanctis hominibus, adeo ut ipsum mundu eis exosum reddat. vnde Eccle. 4. Verti me ad alia quæ sub sole geruntur, & vidi calumnias pauperu, & lacrymas innocetu, & consolatorem nemine: nec posse resistere eorum violentiæ, cuctorum auxilio destitutos. Et laudavi magis mortuos, quam viuentes, & feliciorum utroque iudicavi qui necdum natus est, nec vidit mala quæ sub sole fiunt. Ad idem pertinet quod legitur Habacuc 1. Viquequo domine clamabo, & non exaudies? vociferabor ad te, viam patiens, & non saluabis? Et subiugit: Quare respicis cõtemptores, & taces, conculcante impio iustiorẽ se? ¶ Quintum est, quod rapina inter Christianos non solum rapina est, imò proditio, & quia omnes Christiani fratres sunt. deprædari enim fratrem suum innocetem non potest aliquis sine crimine proditionis. Et etiam propter hoc, quia qui deprædatur subditum alicuius, deprædatur ipsum dominum. Vnde qui fidelem deprædatur Deum deprædatur dominum suum. Vnde proditor est, cum dominum suum deprædatur absque eius culpa. ¶ Sextum est hoc, quod raptor homicida est. Vnde Ecclesiasti. 14. Qui aufert in sudore panem, quasi qui occidit proximum suum. Quu raptor vitam suam pauperi auferat, quasi quodammodo mortem ei infert. Auferre enim vitam, & inferre mortem

tem

rem conuertibilia sunt. ¶ Septimum est hoc, q̄ raptores peiores sunt furibus. Vniuersaliter enim peius est peccare aperte, quàm peccare occultè. Sicut adulterari aperte peius est quàm occultè. Peius igitur est iniuriari alicui aperte, vt faciūt raptores, quàm occulte, vt faciunt fures. ¶ Octauum est hoc, quòd peiores sunt raptores quàm vsurarij. Cuius signum est hoc, quòd pauperes homines vt euadant raptorum manus, ponunt se in manus vsuriorū, qui tamen valde mali sunt: vt ostensum est si prà. ¶ Nonum est hoc, q̄ peccatum rapinæ multum assimilat hominem diabolo. Diabolus enim fuit raptor primus. Voluit enī altitudinē Dei rapere. Vnde Propheta in persona eius, Ero similis Altissimo. Et adhuc incessanter laborat, vt bona nostra rapiat, Nec solum assimilatur diabolo in rapiendo bona hominum, imò etiam torquendo homines, vt bona eorum extorqueat ab eis.

¶ *Quòd raptores peiores sunt diabolo.*

DECIMUM ENIM, q̄ raptores in tribus peiores sunt diabolo. ¶ Primo in hoc, quòd diabolus eos depredatur, & torquet qui mala agunt, sed raptores depredantur & torquet qui à malo recedunt. Vnde Esa. 59. Qui recessit à malo pràdæ paruit. Et Prou. 29. Viri sanguinum oderunt simplicem. Diabolus poterit se iustificare comparatione raptorum in die iudicij. Poterit enim dicere: Ego solus illos in inferno affixi qui te offenderunt, sed raptores isti illos deprædati sunt, & affixerūt qui nō meruerūt. ¶ Secundo sunt peiores in hoc, q̄ diabolus defert angelo Dei homini ad eundem deputato, vt corporalem violentiā ei nō inferat, quod raptores non faciūt. ¶ Tertio sunt peiores in hoc, q̄ diabolus torquet homines in inferno: qui locus tormentorum vocatur, Luc. 15. sed raptores homines torquent in mundo, vbi homines deberēt habere libertatem faciendi de se, & de suis secundum voluntatem suam. Vnde rectè possumus intelligere raptores vocatos angelos diaboli. Matt. 25. vbi sic legitur: Ite maledicti &c. qui paratus est diabolo & angelis eius. Missi videntur à diabolo & raptores ad faciendū talia opera in mundo, qualia facit diabolus in inferno. ¶ Vndecimū est, quòd spiritus sanctus in sacra scriptura dicit raptores talia facere de pauperibus, qualia nulli persecutores ecclesiæ legūtur fecisse de fidelibus. Dicit enim eos excoriare homines pauperes, & atterere & cōmolere, & pascere, & comedere, & deuorare. De primo legitur Michæ 3. Odio habetis bonum, & diligitis malum, qui violenter tollitis pelles eorum desuper eis, & carnes eorum desuper ossibus eorum. De secundo & tertio legitur Esa. 3. Rapina

paupe

pauperis in domo vestra. Quare atteritis populum meum, & facies pauperum commolitis? De quarto. Eccle. 13. Venatio leonis onager in eremo: sic pascua diuitum sunt pauperes. De quinto, legitur Prouerb. 30. Generatio quæ pro dentibus gladium habet, & commandit molaribus suis, vt comedat inopes de terra & pauperes ex hominibus. De sexto legitur Ezech. 19. Factus est leo, & didicit capere prædam, & homines deuorare. Et eiusdem 22. Sicut leo rugiens capiensque prædam, animam deuorauit inopis. ¶ Quod autem prædicta testimonia scripturæ de raptoribus vera sint, constat, quum à sancto Spiritu dicta sunt. Sed qualiter intelligenda sint, nõ est adeò manifestum. Possumus tamen intelligere raptores talia facere pauperibus, cum ea faciunt rebus eorum, quæ ad sustentationem vitæ eis sunt necessaria: vnde qui excoriat vnum bouem quem habet pauper homo, reputatione ipsius pauperis excoriat eum. penè enim idem est pauperi ac si excoriaret eum. Vnde Dauid 2. Reg. 2. Quum Nathan proposuit ei parabolam de diuite, qui abstulerat pauperi homini ouem vnam, dixit eum dignum morte. Secundum hunc modum etiam molit pauperem, qui frumentum eius ei necessarium molit. ¶ Aliter etiam possumus dicere, quod raptor pauperem excoriat: quia aufert ei temporalia quæ defectum intolerabilem pellunt ab eo, sicut & pellis propriæ carnis. Nec sine illis potest viuere, sicut nec sine propria pelle: vnde & pelles vocantur, temporalia. Iob 2. Pellem pro pelle, & cuncta quæ habet homo dabit pro anima sua. Pellem inquam temporalium, pro pelle propriæ carnis. Pellem etiam dicitur raptor auferte pauperi: quia aufert ea quæ adherent per amorem cordi, sicut pellis adheret corpori: imò amplius videtur adherere cordi quam ipsa anima corpori. Quum enim pauperes ad mortem infirmitantur, potius permittunt animam à corpore recedere quam à se separarent, dando medicis vel aliter expèdendo illud modicum quod habent. Ex hac verò adhesionem patere potest qualis sit dolor in eorum separatione. Carnem etiam & sanguinem auferunt raptores pauperibus, cum auferunt ea quæ acquisierunt labore & sudore, & proprii corporis consumptione, & quæ etiam proprio corpori subtraxerunt, vbi in carnem & sanguinem cõuersa essent. Imò etiam plus videtur raptor facere pauperi, quam si eum excoriaret, Ille enim qui eum excoriaret, non auferret ei nisi quod haberet pellem suam: sed raptor aufert ei etiam illud quod non habet, quia aufert illud quod vsurariorum est, qui accommodauerunt. Aufert etiam illi raptor quod iam comedit & bibit

bit

bit. Expendit enim pauper & annonam & vinum antequam colligat illa. Possumus etiam intelligere raptores commolere pauperes: quia inter spem euasionis, & merum depraedationis, quasi inter duas molas eos affligunt. Notabiliter autem dicitur facies pauperum commolitis. Prae paupertate enim faciunt facies eorum ad tantam maciem deuenire, quod videntur genarum compressa fuisse inter duas molas.

¶ *Quae debeant hominem cohibere à peccato rapinae.*

D V O D E C I M V M faciens ad magnitudinem huius peccati est hoc, quod ipsi peiores sunt bestia quacumque. Vnus enim raptor totam unam patriam deuorat: lupus vero interdum per annum unum non deuorat hominem unum. Vnde sacra scriptura raptores comparat diuersis generibus bestiarum. Quandoque lupo. Vnde Sophonia 3. Iudices eius lupi, vesperete non relinquebant in mane. Quandoque vero comparat eos conii, vel visio. ¶ Vnde Prou. 8. Leo rugiens & visus furiosus, princeps impius super populum pauperem. ¶ Secundo, deberet cohibere hominem a peccato rapinae hoc, quod macula huius peccati ita adheret. Vix enim aliquis restituit perfecte ea quae rapuit. Videmus eos qui habent nouas vestes quae diligentissime cauent eis ab oleo, & ab aliis quorum maculae remoueri non possunt, dicentes: Perdita esset vestis, si caderet super eam aliquid tale: quanto iuuenis magis qui nondum rapuit, deberet sibi cauere à rapina, & dicere intra se, Perdurus sum, si incepero rapere? Nunquam enim de cetero restituum. ¶ Tertio, deberet raptor sibi cohibere hoc, quod magna ignobilitas & rusticitas est in rapiendo. Dare enim nobile est. Vnde in Tobia verificator, Est dare latitia: vox verbum nobile, verbum Mellistuum, dantis gloria dantis honor. Et valde assimilatur hominem Deo. Deus ex liberalitate sua fecit quicquid fecit. Et ad dandum, alia fecit ut haberet quae daret, alia vero ut haberet quibus daret. Si autem dare hominem nobile reddit, auferre reddit eum rusticum & vile. ¶ Quarto, deberet raptores cohibere magni damnum spirituale quod incurrunt, quando aliquid terrenum rapiunt. Vnde Augustinus: Lucrum in arca, damnum in conscientia, tollit vestem & perdit fidem, acquirit pecuniam & perdit iustitiam. Raptor lucrum habet in arca, quam cum lucro relicurus est: sed damnum habet in conscientia quam cum damno delaturus est. Fidem perdit quam debeat Deo, & fratri suo Christiano: unde proditor est. Iustitiam etiam perdit: unde non habebit eam in auxilium in die iudicii sed potius erit contra eum. ¶ Quinto, deberet cohibere raptores hoc, quod par-

uam

uam vtilitatem habent de rapina sua. Quo ad corpus enim, eis parum valet, quia citò transit. vnde Eccle. 40. Substantiæ impiorum quasi fluius siccabuntur. Et sumitur ibi fluius pro torrente, qui à pluuiis congregatur. Quo ad animam verò, nullã habent vtilitatem, quia non possunt inde facere eleemosynã vel oblationem. Vnde Ecclesia. 34. Qui offert sacrificia extubstantia pauperũ, quasi qui victimat filium in conspectu patris. Cum substantia pauperum vita sit eorum: qui eam offert domino, quasi vitam vel sanguinem pauperum qui sunt filij Dei, ei offert. Vnde substantia pauperis vocatur sanguis. Ieremiã secundo, In alis tuis inuentus est sanguis animarum pauperum. Alæ vocantur extremitates pretiosorum palliorum: in quibus alis sanguis inuenitur, quum de rapinis pauperum fiunt. Cum his alis non de facili volat quis in cælum,

¶ *Quod dominus multum puniturus est raptores.*

Sexto deberet cohibere homines à rapina, magna punitione, quã sumpturus est Deus de raptoribus. ¶ Quatuor verò sunt per quæ potest ostendi quod Dominus multum puniturus est raptores. ¶ Primum est hoc, quod ipse ita districtè iudicat eos qui propria nõ largiuntur pauperibus. Si enim damnat eos qui pauperibus sua non tradunt, quid faciet de his qui sua eis auferunt? Vnde dicit gloss. super Luc. 16. Non reprehenditur diues quod aliena rapuerit, sed quod sua non erogauerit: quid ergo erit ei, qui aliena rapit? Ad idem valet quod legitur Matth. 25. Tunc dicet rex his qui à sinistris eius erunt: Discedite à me maledicti in ignem æternum qui paratus est diabolo & angelis eius. Esuriui enim & non dedistis mihi manducare &c. Raptoribus verò dicere poterit: Esuriui, & abstulistis mihi quod debebam manducare. Ori meo subtraxistis quod canibus & auibus vestris dedistis. Raptores enim ori Dei subtrahunt à pauperibus quod in ore porcorum, id est voluptuosorum hominum, vel in ore canum, scilicet detractorum ponunt. Ad literam, etiam aues & canes pascuntur de rapinis pauperum. & etiam auferunt de ore Dei, quæ ponunt in ore diaboli. Os Dei est os pauperis. Os verò diaboli est os impij. Cum enim impius seruus sit diaboli, os & cætera quæ habet, diaboli sunt. Qui ergo subtrahit paupeti quod dat peccatori, ori Dei subtrahit, quod ponit in ore diaboli. Raptoribus etiam poterit Dominus dicere: Sitiui, & abstulistis mihi quod debui bibere: imò quod plus est, sanguinem meum in pauperibus bibistis. quod enim vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Poterit etiam Dominus eis dicere: Hospes eram

eram, & non collegistis me: imò quod plus est domum in quam colligi debebam. combussistis. Et iterum: Nudus fui, & non me cooperuistis. Imò q̄ plus est, in pauperibus me excoiastis: & vnde cooperiri debui, mihi subtraxistis. Vxores militum vestibus caudatis terram operiunt, pro quibus viri earum Deum in pauperibus nudauerunt: & quandoque trahunt in cauda sua totam substantiam vnus pauperis hominis. Et iterum: infirmus fui, & non me visitastis, sed super dolorem vulnerum meorum addidistis, & quasi vulnere super vulnus me concidistis. In carcere fui, ibi me cruciastis, & quasi iterum me crucifixistis. [¶] Secundò potest perpendi, quòd Dominus grauiter puniturus sit raptores per imprecationes & maledictiones quas faciunt eis viduæ & pupilli, quos ipsi spoliant. Dicit enim scriptura, quòd tales imprecationes à Domino exaudiuntur. Vnde ecclesiasti. tricesimo quinto: Non despiciet Dominus preces pupilli, nec viduæ si effundat loquelam gemitus. Nonne lacrymæ viduæ ad maxillam descendunt, & exclamatio eius super deducentem eas: id est, super eum qui facit eam lacrymari. Et subiungitur: A maxilla eius ascendunt vsque ad cælum, & Dominus exauditor non delectabitur in illis. Minus dicit, & plus significat, dum dicit, Non delectabitur: quasi diceret, grauissime irascetur in eis. Videntur lacrymæ viduæ tantum ad maxillam descendere: sed in veritate ascendunt ad cælum vsque ad conspectum Dei, quantum ad virtutem. Ad idem valet parabola quam Dominus ponit Lucae 18. de iudice iniquo, qui Deum non timebat, nec hominem reuereratur, qui nolebat per multum tempus vindicare viduam quandam de aduersario eius. sed potius dixit intra se: Et si Deum non timeo, nec hominem reuereror: tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam. Et subiungit Dominus: Videte quid iudex iniquitatis dicat, Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte, & patientiam habebit in illis: Multum timendum est raptoribus de propria salute: preces enim eorum propter rapinas eorum non exaudiuntur. Vnde Esaia 1. Quum multiplicaueritis orationem, non exaudiam vos. Manus enim vestra sanguine plene sunt. Orationes etiam bonorum pro eis factæ, saepe non exaudiuntur: quia aduersantur eis lacrymæ pupillorum & viduarum, quæ lacrymæ violentæ sunt in precibus. Sicut dicit Augustinus super illud, Auribus percipe lacrymas meas. Feruentiores & lacrymosiores sunt & frequentiores preces pauperum contra raptores, quam sint preces bonorum pro eis factæ. Vnde mul-

rum t.
obtin
uerlar
istarū
& aliu
oran
ledicet
à rapin
tunc D
presso,
me, dic
nix de
fit Deu
res qui
tus est,
ex min
in carn
perum,
pauper
suum e
verifim
tur in P
perum,
paruulo
pinquus
iam ille
pauper
cabit ca
Quar
paupere
36. Paup
constan
runt lab

P R I M
Vnde Pr
nō sua, &
que cauf
cto Deo
orum, &

rum

tum timendum est raptoribus ne exaudiantur. Non de facili obtinet quis in aliqua curia iura, quum habeat ibi multos aduersarios, & fortes qui iustam causam habent. Ad contrarietatem istarum precum videtur pertinere quod legitur Eccl. 14. Vnus oras, & alius maledicēs, cuius vocem exaudiet Dominus? Imò vnus orans, & multi maledicētes: vnde timendum est, ne vocem maledicentiū Dominus exaudiat. Vnde remediū est raptoribus, vt à rapinis cessent, & oppressis subueniāt prout iuste poterunt, & tunc Dominum propitiū habebūt. Vnde Esa. 1. Subuenite oppresso, iudicate pupillo, defendite viduam, & venite, & arguite me, dicit Dominus. Si fuerint peccata vestra, vt coccinum, quasi nix dealbabitur. ¶ Tertio potest ostendi, q̄ grauitur puniturus sit Deus raptores per amorē quē habet cælestis iudex ad pauperes qui spoliātur. Amor verò cælestis iudicis ad pauperes tantus est, q̄ sibi fieri reputat quod eis sit. Vnde Mat. 25. Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Propter hoc etiam venit in carnem. Vnde Psal. Propter miseriam inopū & gemitū pauperum, nunc exurgam, dicit Dominus. Et Esa. 61. Euangelizare pauperibus misit me. In primo etiam verbo nouæ legis regnū suum eis cōmunicauit, dicens: Beati pauperes spiritu, &c. Vnde verisimile est, q̄ districtè iudicet oppressores eorum. Ideò dicitur in Psal. Iudicabit pauperes populi, & saluos faciet filios pauperum, & humiliabit calumniatorem; & Prou. 23. Ne attingas paruulorum terminos, & agrum pupillorum ne introcas. Propinquus enim illorum fortis est, ipse iudicabit contra te causam illorum. Et Prou. 22. Non facies violentiam pauperi, quia pauper est: nec conteres egenum in porta, quia Dominus iudicabit causam eius, & configet eos qui confixerunt animā eius. ¶ Quarto potest ostendi magna pœna raptorum, per hoc q̄ pauperes quos ipsi spoliauerūt, iudices eorum erunt. Vnde Iob 36. Pauperibus iudicium tribuit. Tunc stabunt iusti in magna constantia aduersus eos, qui se angustiauerunt, & qui abstulerunt labores eorum; vt legitur Sap. 5.

¶ *Quod raptores etiam in mundo isto multipliciter punientur à Deo.*

PRIMA verò pœna raptorum in mundo isto, paupertas est. Vnde Prou. 11. Alij diuidunt propria, & ditiores fiunt; alij rapiūt nō sua, & semper in egestate sunt. Possunt enim assignari quinque causæ huius paupertatis. ¶ Prima est hæc, q̄ raptores relicto Deo & contempto, qui est fons, & abūdantia omnium bonorum, de indigentis pauperū repleri volunt. Vnde Dominus

¶

per Prophetam: Dereliquerunt me fontē aquę viuę. Adeo milites deberet sperare ea quę sibi necessaria sunt, & ei seruire, nō laboribus pauperū inhiare. De paupertate enim nō colligitur abundantia. ¶ Secunda causa paupertatis est hęc, quia sicut raptores auferūt alij, ita & alius auferent eis. Vnde Esa. 33. Væ qui prædatis, nōne & ipse prædaberis? Et Habacuc 2. Quia tu spoliasti gentes multas, spoliabūt te omnes qui relictī fuerunt de populis. ¶ Tertia causa est hęc, q̄ oportet eos multas expensas facere. Abyssus enim rapinarū abyssum inuocat expensarum. ¶ Quarta causa est hęc, q̄ Dominus non dat libenter eis qui sibi auferūt in pauperibus. Vnde plus amittūt quod auferūt. Et facilius eis datura erat, quā sit illud quod pauperib⁹ auferūt. Et facilius ad diuitias peruenirēt, si ei liberalitati seruido, quā contra Dei voluntatē Dei bona rapiendo. Mira infania: volunt raptores bona eius qui liberalissimus est, per violentiam habere. Cū auaris hominibus hoc solebat fieri, & nō illis qui sua libenter largiuntur. ¶ Quinta causa est hęc, q̄ creatura in locis sibi à Deo deputatis cōseruantur & quiescūt. In locis verò vbi violenter ponuntur, nō quiescūt, vt p̄derosa quę in infimis locis quiescūt, leuia in supremis. Si autē in alijs locis violenter ponuntur, ad sua loca reuertūtur. Sic est de diuitiis. Vnde quidam: Non habet euentus sordida præda bonos. ¶ Secunda raptorū p̄na, est sterilitas: quū enim raptores contra Deum acquirere velint quę possideant, dominus negat eis, vel successoribus eorū qui possideant. Non enim dat eis hæredes. Vnde Eccles. 40. Nepotes impiorum nō multiplicabūt ramos: & Sap. 4. Adulterinæ plantationes non dabunt radices altas, nec stabile fundamentū colocabunt. ¶ Tertia p̄na raptorū est acceleratio mortis eorum. Vnde Dauid: Viri sanguinū & dolosi non dimidiabūt dies suos, &c. Et Prou. 3. Impij de terra perdētur, & qui iniqua agunt, auferentur ex ea. ¶ Quarta p̄na est, q̄ frequenter gladio moriuntur, & anima à dæmonibus rapitur, & corpus sepultura caret. Vnde Ierem. 22. Væ qui edificat domum suam in iniustitia. Et quibusdam interpositis, subiūgitur. Propterea hęc dicit Dominus: Non plangent eum, Væ frater, & væ soror: & nō concrepabunt ei: Væ dominę, & væ inclyte. Sepultura asini sepelietur, putrefactus & proiectus extra portas Ierusalem. De hoc verò q̄ spiritus eius rapiatur à dæmonibus, dicit Greg. Qui mihi visibiliter rapit, subito vrgēte exitu inuisibiliter rapietur. Et Eccles. 16. Non effugiet rapinā peccator. ¶ Quinta & sexta p̄na sunt, q̄ filij eorū mendici sunt, & gladio moriūtur. Vnde Nahum 1.

Leo

Leo cepit sufficienter catulis suis, & necavit leenis suis, & implevit præda spelūcas suas. Et subditur: Ecce ego ad te, dicit Dominus exercituum, & succendam usque ad summum quadrigas tuas, & leunculos comedet gladius, & exterminabo de terra prædā tuam. Et Job 27. Hæc est pars impij apud Deū, & hæreditas violentorum, quā ab omnipotente suscipient. Si multiplicati fuerint filij eius, in gladio erit: & nepotes eius non saturabuntur pane. In futuro verò pœna raptorum erit, quæ rapinæ eorum collis eorum imponentur: & sic coram toto mūdo ducentur, deinde verò suspendentur. Raptores simili pœna vel maiori debent puniri quàm latrones: sed non est qui audeat hoc facere: sed cælestis rex qui non timet eos, hoc faciet. Vnde Thre. 1. Iniquitates meæ circūuolutæ sunt, & impositæ collo meo. Iniquitates possunt intelligi res iniquè acquisite. Amos 4. Iurauit Dominus in sancto suo: quia ecce dies venient super vos, & leuabunt vos in contis, id est, in perticis, ad modum eorum qui suspenduntur. Rapinæ etiam se habebunt ad raptores, ut molæ asinaria collo eorum suspensæ ad inferiora loca inferni eos trahentes. Vnde Prou. 21. Rapinæ impiorum detrahent eos. Hæ sunt pœnæ raptorum, quas debent expectare, certi omnino quæ venient super eos, nisi pœnituerint. Iurauit enim Dominus se non traditurum obliuioni rapinas eorum. Vnde Amos 8. Audite hoc qui conteritis pauperem. Et subiungitur: Iurauit Dominus in superbiam Iacob: si oblitus fuero usque ad finem opera eorum.

De iniustis tallijs, & peccati huius magnitudine.

CAPVT III.

Tertio loco inter species auaritiæ dicendum est de peccato iniustarum talliarum. A quo peccato tria deberent cohibere homines, scilicet peccati magnitudo, & vtilitas quæ est in faciendis tallijs, & damnū quod prouenit inde eis qui eas faciunt. Magnitudo verò huius peccati ex hoc potest ostendi, quæ præter peccatum rapinæ est ibi peccatum proditiōis. Est etiam ibi ingratitude & contemptus Dei, & angelorum. Quod proditio sit ibi, potest ostendi multipliciter. Primò sic, Si aliquis paterfamilias filium suū transierit per aliquam viam periculosam, bonæ fidei alicuius commendaret, & certam summam pecuniæ pro hoc ei assignaret: si ille ultra summam illam filio eius aliquid auferret, proditor esset. Et diceret paterfamilias: Ego commendaueram filium meum bonæ fidei illius, & ipse spoliauit eum. Sed constat quod Deus filios suos commendauit potenti- bus huius mundi, & definiuit eis de quibus deberent esse conten-